

ÉNEK-ZENE

A zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, az igényes zene bemutatása és megszerettetése, kulcsot adva a tanulóknak az éneklésen, zenélésen keresztül történő megismeréshez, megértéshez.

A közös éneklés, muzsikálás élményének megteremtésén túl, melynek révén megvalósul a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája, hangsúlyt kap a közvetlen cselekvés, alkotás, önkifejezés folyamata, mely színesíti a fantáziát, formálja az ízlést.

A zenei jelrendszerek megismerése és alkalmazása a zene megértését, befogadását segíti. A magyar népzene, a nemzeti hagyományok, a zenetörténeti korszakok legfontosabb jellemzőinek megismerésén keresztül önálló zenei világnépek alakulnak ki, fejlődik a kritikai képesség, a nemzeti identitástudat.

Az 1–4. évfolyamok feladata, hogy megalapozzák a zenei nevelést, a zene megszerettetéséhez és az egyes zenei művek élményt nyújtó megismeréséhez vezető úttal kialakítását segítsék. A mozgással, tánccal, játékkal egybekötött csoportos éneklés, a közös muzsikálás az egymásra figyelés és a közösségformálás rendkívüli lehetőséget biztosít. Ebben az oktatási szakaszban történik az éneklési kultúra megalapozása, a helyes testtartás és légzés, a jó fizikai állóképesség kialakítása, illetve erősítése. A ritmusjátékok, az énekléshez kapcsolódó különféle mozgások gyorsan és látványosan segítik az esztétikus, jól koordinált mozgást. A zenei emlékezet, a belső hallás fejlesztése, a zenei ismeretek elsajátítása megteremti a játékos alkotás, a zenei improvizáció feltételét. A testhangszerek, ritmushangszerek/hangszerek használata fejleszti a hangszínhallást, figyelemre, koncentrációra nevel. A zenehallgatás az auditív befogadás fejlesztésének eszköze, és a gyermeki élményvilág fontos része. A néphagyományok, népszokások a zenei anyanyelv megismerésében, a nemzeti azonosságtudat megalapozásában töltenek be fontos szerepet.

A gyermekek csoportonkénti éneklése, hangszeres előadása módot ad az egyéni készségek kibontakoztatására, a helyes önértékelés kialakítására és a kiemelkedő adottságú gyermekek fejlesztésére.

A heti 2 óra lehetőséget biztosít arra, hogy a zenei írás-olvasás ebben a képzési szakaszban azonos súllyal szerepeljen.

Az 5–8. évfolyamok feladata, hogy megszilárdítsák a zenei alaptudást. A heti 1 órában megváltozik a fejlesztési feladatok szerkezete. Az éneklésre fordítható időkeret csökken, a befogadói kompetenciák fejlesztésére és a zenehallgatásra, zenei művek megismerésére fordítható idő növekszik. Az elméleti ismeretanyag a 7–8. osztályok felé haladva folyamatosan csökken, a kottaolvasás gyakorlata fokozatosan eltolódik a felismerő kottaolvasás felé.

A 9–10. és 11–12. osztályokban, bár énekes és generatív tevékenységekhez kapcsolódóan, de tovább folytatódik a hangsúly áthelyezése a befogadói kompetenciák irányába.

A zenei nevelés célja is átalakul, előtérbe kerül a zene önálló értelmezésének segítése. Cél, hogy a tanulók a zenei műalkotások megismerése révén helyesen tájékozódjanak a kulturális sokszínűségben, értelmezni tudják a zene különféle funkcióit, valamint a médiában és a filmben vésszethet betöltött szerepét. Elvárás, hogy zenei dokumentumok gyűjtésével fejlődjenek a rendszerezési és feldolgozási készségük, képesek legyenek önálló vélemény, értékelés megfogalmazására.

A zenehallgatás feladata elsősorban a tájékozódás, az összefüggések, a zenei fejlődés láttatása, az önálló gyűjtés munkára és véleményalkotásra készítés. Szerepe a művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése.

Általánosságban véve: a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott fejlesztési követelmények alapján minden órának része az *éneklés*, megfelelő egyensúlyban a zenei írás és *kottaolvasás*, a zenei *generatív készségek* fejlesztése és fenntartása, valamint a *zenehallgatás* kapcsán nyert zenei ismeretek, kompetenciák, az esztétikai fogékonyság b vítése.

A zenepedagógiai tevékenység részben a tanulók iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve, adott esetben, zenei gyakorlatára épül. A személyi és szervezeti adottságok feltételei szerint ösztönzi a tanulókat énekkar(ok)ban és más önszervez d zenei együttesekben való részvételre. Támogatja a közös zenei élményeken, hangversenyeken, táncházakban való részvételt.

A kerettantervek által el írt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló id keret kilencven százalékát fedik le. Egy heti két (évi 72) órás id kerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát évi 7 óra szabad id keretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően, a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

A táblázatokban *két évre* vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát is jelzik.

A tematikai egységek és a közm veltségi tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást. A tagolás a Nemzeti alaptanterv fejlesztési feladatai alapján készült, a jobb áttekinthet séget szolgálja. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az el z ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

Az ének-zene tantárgy a Nemzeti alaptantervben meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok közül az alábbiak megvalósításához járul hozzá hatékonyan:

- erkölcsi nevelés (az emberi kapcsolatok normáinak és szabályainak elfogadása és a cselekvés mércéjévé tétele);
- nemzeti öntudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete);
- állampolgárságra és demokráciára nevelés (önmaguk elhelyezése a közösségben, a szabályok fontosságának megértése, a tanulótársak, a sz kebb-tágabb közösség önkéntes aktivitással történő segítése);
- az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességek, a társakkal való együttm ködés képessége, a mások iránt érzett felel sség és empátia);
- testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással er sített testtudat, érzelmi intelligencia);
- médiatudatosságra nevelés (választékosság, fejlett ízlésvilághoz tartozó szelekciós képesség, motiváció az értékes médiatartalmak befogadására).

A kulcskompetenciák fejlesztésében az ének-zene tárgy az alábbiakhoz járul hozzá a maga eszközeivel:

- esztétikai-m vészeti tudatosság és kifejező készség;
- anyanyelvi kommunikáció;
- idegen nyelvi kommunikáció (5–12. osztály);
- matematikai kompetencia;
- digitális kompetencia (9–12. osztály);
- szociális és állampolgári kompetencia;
- kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia;
- hatékony, önálló tanulás (11–12. osztály).

A gimnáziumi énekkoktatás legfontosabb célja, hogy a zene az életmód szerves részévé váljék. Hatása érzelmi és értelmi vonatkozású, jellemformáló ereje és szerepe van. A közös zenei tevékenység, a csoportos muzsikálás élménye, az aktív zenei cselekvés öröme arra

ösztönzi a tanulót, hogy a közösség tevékeny és felelős tagja legyen. Ennek érdekében a tanórákon túl is keressük az alkalmakat, hogy egy-egy osztály, évfolyam, az énekkar, vagy az iskola egész közössége együtt énekeljen. (Ünnepélyek, rendezvények, szalagavató, ballagás, osztályéneklési verseny, házi ki mit tud, kórustalálkozók, éneklő ifjúság hangversenyek) Az igényes zenehallgatásra való igény kialakításának érdekében opera és egyéb zenés színházi előadások látogatását szervezzük, melyek eredményeként reményeink szerint tanulóink koncertlátogató, színházba járó felnőttekké válnak.

Cél, hogy az ének-zenei nevelés járuljon hozzá a zenei világkép kialakításához, érvényesüljön érzelmi és értelmi vonatkozású hatása, a zenei ízlés formálása, a kritikai képesség fejlesztése, a nemzeti identitástudat formálása, a magyar népzene, a nemzeti hagyományok megismerése, a **lakóhely hagyományainak megismerése. Tanulják meg a Bányász Himnusz, ismerjenek meg néhány bányász-dalt, emlékezve Tatabánya bányászmúltjára.** A zenetörténeti korszakok legfontosabb jellemzőinek megismertetése, a nyitottság kialakítása az új befogadására. Az érzelmi-értelmi képességek fejlesztése mellett kiemelt fontosságúként kell kezelni a tanulói személyiség egészének fejlődését szolgáló tevékenységterületeket, a különféle műveltségi területekkel történő kapcsolódások keresését.

7. évfolyam

36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció I. Éneklés	Órakeret 13 óra
Elzárts tudás	<p>A tanulók képesek népdalokat, történeti éneket, valamint m zenei idézeteket emlékezetb l, a–e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan el adni.</p> <p>Képesek kifejez en, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő el készítést követ en hallás után vagy kottaképr l el készítve megtanulni.</p> <p>Többszólamú éneklési készségük fejl dik. Képesek csoportosan egyszer kánonokat megszólaltatni.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A dalkincs ismétlése és folyamatos b vítése. Többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvények éneklése: magyar népdalok, más népek dalai. Az énekhang további képzése egy- és többszólamú gyakorlatokkal, figyelve a tanulók egyéni hangfi fejlődésére (mutálás).</p> <p>A dalok, zenei idézetek metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.</p> <p>A többszólamú éneklés fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Éneklési készség fejlesztése: Beénekl gyakorlatok az óra eleji ismétlés, az alkalmazó rögzítés anyagához kapcsolódóan. Éneklés szöveggel, szolmizálva g–f”hangterjedelemben. Kifejez el adásmód, helyes frazeálás.</p> <p>Többszólamú éneklési készség fejlesztése: Két-, esetleg háromszólamú reneszánsz, illetve barokk m vek/m részletek/kánonok, orgánumok megszólaltatása. Dalos válogatás a bécsi klasszikus kor és a romantika szemelvényeib l.</p> <p>A daltanítás módszerei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hallás utáni daltanítás. - Daltanulás kottaképr l el készítve. <p>Zenei anyag: <i>Népzene:</i> Válogatás régi réteg és új stílusú népdalokból (6 magyar népdal éneklése). Magyar népballadák (1 ballada éneklése). Nemzetiségeink, illetve más népek dalai (1-2 dallam). Bányászhimnusz éneklése.</p> <p><i>Magyar történeti énekek:</i> Históriás énekek (1 dallam).</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> régies kifejezések, szövegértés.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> Középkori, reneszánsz énekek, barokk m vek, m részletek, más népek dalai eredeti nyelven. Helyes kiejtés, szövegértés.</p>

<p><i>M zenei példák (4-5 ének, idézet) a középkor, reneszánsz, barokk, bécsi klasszikus, romantikus korból, a XX. század és napjaink zenéjéből:</i></p> <p>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: gregorián énekek, trubadúr dalok, áriák, zenei szemelvények, témarészletek a reneszánsz, barokk <i>bécsi klasszikus, romantikus</i> korból és a XX. század, illetve napjaink zenéjéből (az áriák/dalok hangszerkísérettel, lehetőség szerint eredeti nyelven). Népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Népdalfeldolgozás, ballada, történelmi ének, gregorián ének, trubadúr dallam.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció II. Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
<p>Elzáró tudás</p>	<p>Ritmus- és dallamvariálási készség, tonális és funkcionális érzet, formaérzék, többszólamú alapkészségek.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A kialakított készségek továbbfejlesztése a zenei stílus- és formaérzék elsajátításával.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Generativitás fejlesztése: Aszimmetrikus, aranymetszés arányai szerint épülő, és aleatorikus zenei egységek megfigyeltetése és tudatosítása. Oktáv- és kvintpárhuzam szerkesztése megadott dallamhoz. Megadott zenei anyagokhoz variációk (ritmikai, tempóbeli, dinamikai, dallami, karakterbeli) felismerése. Augmentálás, diminuálás. Szimmetriát, aszimmetriát, aranymetszést, tükrözést ábrázoló képi és tárgyi alkotásokhoz dallam és ritmus társítása.</p> <p>Hallásfejlesztés: Megadott dallam éneklése oktáv- és kvintpárhuzamban – orgánium technika. Rögtönzés dúr-moll hangnemekben, szekvencia alkotása és megszólaltatása. Átmenet nélküli dinamikai változások (forte, piano) érzékeltetése <i>kreatív</i> gyakorlatokkal. Skálák és hangzatok szerkesztése és megszólaltatása.</p> <p>Ritmikai készség fejlesztése: Énekléssel megismert ritmusfordulatokhoz kapcsolódó ritmusmotívumok hangoztatása ritmusnevekkel, testhangszerekkel és ritmushangszerekkel. Ritmusimprovizáció afrikai és egyéb dobok, csörgők, teakfa, ill. a</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> Önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. Tükrözés, szimmetria, aszimmetria, aranymetszés.</p> <p><i>Matematika:</i> párhuzam, tükrözés, arányok.</p>

felsoroltakat kiegészít további hangszerek/eszközök használatával. Ritmuskánon eltér hangszín test- és ritmushangszerek használatával.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Augmentáció, diminúció, aszimmetrikus ütem, arany metszés, aleatória, oktáv- és kvintpárhuzam, orgánium.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció III. Felismer kottaolvasás, zeneelméleti ismeretek	Órakeret 5 óra
El zetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképr l és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Felismer kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenem kottaképe nek, partitúrájának követése alapján.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A zeneelméleti ismeretek megszerzése az el készítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hárm as egységében történik.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum: A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemegységek megkülönböztetése. 2/4, 3/4, 6/8, Alla breve.</p> <p>Felismer kottaolvasás: Tanult dallam, zenem felismerése kottaképr l, követése partitúrából.</p> <p>Hangközök: Kis és nagy szext, kis és nagy szeptim ismerete, intonálása, szolmizálása és felismerése hangzó anyagban és kottaképr l is.</p> <p>Hangsorok, hangnemek, harmóniák: Dúr és moll és modális hangsorok. Hangnemek 2#–2b-ig, párhuzamos hangnemek.</p> <p>További zeneelméleti ismeretek: A kottában el forduló, zenei el adásra vonatkozó tempó-, dinamikai és el adási jelek értelmezése.</p>		<i>Matematika:</i> törtek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	2/4, 3/4, 6/8, Alla breve. Kis és nagy szext, kis és nagy szeptim. Modális hangsorok,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás I. A befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 5 óra
Elzárts tudás	A tanulók felismerik a tanult zenei korszakokhoz kapcsolódó zenei formákat és m fajokát. Képesek az énekes hangfajok, a népi és klasszikus hangszeres együttesek, a különböz hangszerek hangzásának megkülönböztetésére.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igényl zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A figyelem képességének fejlesztése: A figyelem id tartamának növelése összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igényl zenei anyag segítségével. Zenei megfigyelésre koncentráló feladatok.</p> <p>A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése: Hangszínhallás további fejlesztése új hangszerek megfigyeléséhez kapcsolódóan: cimbalom, lant, csembaló, orgona, szaxofon. Tanult dallamok felismerése különböz hangszerek megszólaltatásában.</p> <p>Intellektuális munka: Zenei elemzés a következ fogalmak használatával: homofon és polifon szerkesztésmód, imitáció, monotematika, konzonancia, disszonancia, szekvencia. Partitúrákövetés. A zenei formálás, arányok grafikus ábrázolása. Különböz karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése és jellemzése.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segít kiegészít ismeretek: Zenetörténeti korszakok, zeneszerz i életrajzok. Gregorián zene, trubadúr költészet, reneszánsz kórusmuzsika (madrigál, motetta, mise), barokk vokális (korál, kantáta, oratórium, passió, opera) és hangszeres (szvit, concerto, concerto grosso, fúga) m fajok. A népzene feldolgozási módjai Bartók és Kodály m vészetében. A kelet-európai népek népzeneje. M zene és népzene eltér hangszerhasználata, az eltérések megfigyelése. Ösztönzés ismeretszerz tevékenységre: összefüggések keresése a zenei stíluskorszakok, a történelmi események és a zenem vek között, önálló vagy csoportos gy jt munka keretében, az infokommunikációs technológia (IKT) alkalmazásával.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori egyházi és világi költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi és m vészettörténeti összefüggései.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> Középkori, reneszánsz énekek, barokk m vek, m részletek, más népek dalai eredeti nyelven. Helyes kiejtés, szövegértés.</p> <p><i>Földrajz:</i> európai népek és más kontinensek népeinek zenéje.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> m vészettörténeti és zenetörténeti stíluskorszakok találkozásai.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Homofónia, polifónia, imitáció, monotematika, konszonancia, diszszonancia, szekvencia. Madrigál, motetta, mise, korál, kantáta, oratórium, passió, opera, szvit, concerto, concerto grosso, fuga.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás II. Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Elzárts tudás	A zene gondolati tartalmát közvetít kifejező eszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zenei részek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadása, elemzése motivációt nyújt hangverseny-látogatásra, a kompozíciók újbóli meghallgatására. A népzenei tárházából és a megjelölt korok zenei stílusait válogatva, a tanulók érdeklődését felkeltve törekvés a zeneirodalom további stílusainak megismerésére.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>ZENEHALLGATÁSI ANYAG Az osztály énekes és generatív tevékenységeihez, valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan:</p> <p><i>Népzene:</i> A tanult népdalok, balladák felvételei, népi hangszerek megismertetése felvételen, lehetőség szerint élő zenei bemutatásban is. Forrás: Kallós Archívum, Bartók Archívum, Pátria CD-ROM, Magyar Népzenei Antológia DVD-ROM, Magyar Népzene 1–2. (szerk. Rajeczky Benjamin), Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje – CD melléklet 1–10. stb. Nemzetiségeink hagyományai és néptáncai. Európán kívüli kultúrák népzeneje (pl. Ausztrália, Peru, Japán, afrikai országok).</p> <p><i>Zeneirodalmi szemelvények a középkor, reneszánsz, barokk korból, a XX. század és napjaink zenéjéből:</i> A középkor és a reneszánsz zenéje: gregorián, trubadúr ének, orgánum Madrigálok, misék, motetták Bach, J. S.: János passió – részletek Bach, J. S.: Ein feste Burg ist unser Gott, BWV 80 – részletek Bach, J. S.: 3. Brandenburgi verseny, BWV 1048 – 1. és 3. tétel Bach, J. S.: C-dúr prelúdium és fuga, BWV 846 (Wohltemperiertes Klavier I.) Händel, G. F.: Messiás (Messiah), HWV 56 – részletek Händel, G. F.: Vízi zene vagy Tízjáték szvit – részletek Purcell, H.: Artúr király (King Arthur) – részletek</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori egyházi és világi költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi és művészettörténeti összefüggései.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> Középkori, reneszánsz énekek, barokk művek, műrészletek, más népek dalai eredeti nyelven. Helyes kiejtés, szövegértés.</p> <p><i>Földrajz:</i> európai népek és más kontinensek népeinek zenéje.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti és zenetörténeti stíluskorszakok találkozása.</p>

<p>Vivaldi, A.: A négy évszak – részletek Kodály Z.: Kállai kettős A zenehallgatás történhet élő zenei bemutatással vagy felvétellel (audio, videó).</p> <p>A felsorolás a minimális követelményeket határozza meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása alapján bővíthető. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Gregorián, trubadúr ének, orgánium, madrigál, mise, motetta, korál, kantáta, oratórium, passió, opera, szvit, concerto, concerto grosso, fúga</p>

<p>A továbbhaladás feltételei</p>	<p><i>Éneklés</i> További 4-5, az énekes tananyag felsorolt rétegeiből választott szemelvény megszólaltatása emlékeztetőül.</p> <p><i>Zenehallgatás</i> Megkülönböztetik a cimbalom, lant, csembaló, orgona, szaxofon hangszínét. Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit. A zenei korszakokból kiválasztott zeneművek közül 4-5 alkotást/m részletet ismernek.</p> <p><i>Improvizáció</i> Dallamalkotás a népdalok megtanult dallam- és formaalkotási törvényszerűségei alapján (megadott kezdő sorokkal). Zenei olvasás-írás Tájékozódás a kottában: zeneművek (témák, szólamok) követése kottából. Dúr és moll hangnemek azonosítása kottaképről 12# – 2b-ig.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei</p>	<p>A tanulók képesek 7-9 népdalt, balladát, históriás éneket több versszakkal, valamint 4-5 mű zenei idézetet emlékeztetőül, g–f’ hangterjedelemben előadni.</p> <p>Képesek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelően készítenek követően hallás után megtanulni.</p> <p>Többszólamú éneklési készségük fejlődik. Képesek csoportosan egyszer orgániumokat megszólaltatni.</p> <p>Kreatívan vesznek részt a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes löktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.</p> <p>Felismerik és megszólaltatják a tanult zenei elemeket (metrum, dinamikai jelzések, ritmus, dallam).</p> <p>Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.</p> <p>Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit felismerik és meg tudják fogalmazni.</p> <p>Fejlődik hangszínhallásuk. Megkülönböztetik a cimbalom, lant, csembaló, orgona, szaxofon hangszínét. Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit.</p> <p>A zenei korszakokból kiválasztott zeneművek közül 10-13 alkotást/m részletet ismernek.</p>

8. évfolyam

36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció I. Éneklés	Órakeret 13 óra
Elzárts tudás	<p>A tanulók képesek népdalokat, történeti éneket, valamint m zenei idézeteket emlékezetb l, a–e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan el adni.</p> <p>Képesek kifejez en, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelel el készítést követ en hallás után vagy kottaképr l el készítve megtanulni.</p> <p>Többszólamú éneklési készségük fejl dik. Képesek csoportosan egyszer kánonokat megszólaltatni.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A dalkincs ismétlése és folyamatos b vítése. Többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvények éneklése: magyar népdalok, más népek dalai, kiegészítve a magyar populáris zene m fajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése egy- és többszólamú gyakorlatokkal, figyelve a tanulók egyéni hangi fejl désére (mutálás).</p> <p>A dalok, zenei idézetek metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.</p> <p>A többszólamú éneklés fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Éneklési készség fejlesztése: Beénekl gyakorlatok az óra eleji ismétlés, az alkalmazó rögzítés anyagához kapcsolódóan. Éneklés szöveggel, szolmizálva g–f”hangterjedelemben. Kifejez el adásmód, helyes frazeálás.</p> <p>Többszólamú éneklési készség fejlesztése: Két-, esetleg háromszólamú reneszánsz, illetve barokk m vek/m részletek/kánonok, orgánumok megszólaltatása.</p> <p>A daltanítás módszerei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hallás utáni daltanítás. - Daltanulás kottaképr l el készítve. <p>Zenei anyag: <i>Népzene:</i> Válogatás régi réteg és új stílusú népdalokból (5 magyar népdal éneklése). Magyar népballadák (1 ballada éneklése). Nemzetiségeink, illetve más népek dalai (1-2 dallam).</p> <p><i>Magyar történeti énekek:</i> Históriás énekek (1-2 dallam).</p> <p><i>M zenei példák (4-5 ének, idézet) a középkor, reneszánsz, barokk korból, a XX. század és napjaink zenéjéb l:</i></p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> régies kifejezések, szövegértés.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> Középkori, reneszánsz énekek, barokk m vek, m részletek, más népek dalai eredeti nyelven. Helyes kiejtés, szövegértés.</p>

<p>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: gregorián énekek, trubadúr dalok, áriák, zenei szemelvények, témarészletek a reneszánsz, barokk korból és a XX. század, illetve napjaink zenéjéből (az áriák/dalok hangszerkísérettel, lehetőség szerint eredeti nyelven). Népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai. Példák a populáris zenéből.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Népdalfeldolgozás, ballada, históriás ének, gregorián ének, trubadúr dallam.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció II. Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység</p>	<p>Órakeret 5 óra</p>
<p>Elzárts tudás</p>	<p>Ritmus- és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, formaérzék, többszólamú alapkészségek.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A kialakított készségek továbbfejlesztése a zenei stílus- és formaérzék elsődlegességével.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Generativitás fejlesztése: Aszimmetrikus, aranymetszés arányai szerint épülő, és aleatorikus zenei egységek megfigyeltetése és tudatosítása. Oktáv- és kvintpárhuzam szerkesztése megadott dallamhoz. Megadott zenei anyagokhoz variációk (ritmikai, tempóbeli, dinamikai, dallami, karakterbeli) felvétele. Augmentálás, diminuálás. Szimmetriát, aszimmetriát, aranymetszést, tükrözést és ábrázoló képi és tárgyi alkotásokhoz dallam és ritmus társítása.</p> <p>Hallásfejlesztés: Megadott dallam éneklése oktav- és kvintpárhuzamban – orgánium technika. Rögtönzés dúr-moll hangnemekben, szekvencia alkotása és megszólaltatása. Átmenet nélküli dinamikai változások (forte, piano) érzékeltetése <i>kreatív</i> gyakorlatokkal. Skálák és hangzatok szerkesztése és megszólaltatása.</p> <p>Ritmikai készség fejlesztése: Énekléssel megismert ritmusfordulatokhoz kapcsolódó ritmusmotívumok hangoztatása ritmusnevekkel, testhangszerekkel és ritmushangszerekkel. Aszimmetrikus hangsúlyozású, szinkópáló ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása. Ritmusimprovizáció afrikai és egyéb dobok, csörgők, teakfa, ill. a felsoroltakat kiegészítő további hangszerek/eszközök használatával. Ritmuskánon eltérő hangszíntest- és ritmushangszerek</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> Önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. Tükrözés, szimmetria, aszimmetria, aranymetszés.</p> <p><i>Matematika:</i> párhuzam, tükrözés, arányok.</p>

használatával.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Augmentáció, diminúció, aszimmetrikus ütem, aranymetszés, aleatória, oktáv- és kvintpárhuzam, orgánium.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció III. Felismer kottaolvasás, zeneelméleti ismeretek	Órakeret 5 óra
El zetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképr l és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Felismer kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenem kottaképe nek, partitúrájának követése alapján.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A zeneelméleti ismeretek megszerzése az el készítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hárm as egységében történik.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum: A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemegységek megkülönböztetése az aszimmetrikus ütemekben. Ütemmutatók, ütemfajták: 5/8, 7/8, 8/8. Alla breve.</p> <p>Felismer kottaolvasás: Tanult dallam, zenem felismerése kottaképr l, követése partitúrából.</p> <p>Hangsorok, hangnemek, harmóniák: Dúr és moll harmónia, vezet hang. Kromatika, egészhangúság. Atonalitás, Reihe.</p> <p>További zeneelméleti ismeretek: A kottában el forduló, zenei el adásra vonatkozó tempó-, dinamikai és el adási jelek értelmezése. XX. század és napjaink notációja. Dodekafon szerkesztés, aleatória.</p>		<i>Matematika: törtek.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	5/8, 7/8, 8/8, Alla breve. Kis és nagy szext, kis és nagy szeptim. Modális hangsorok, egészhangúság, atonalitás, dodekafónia, Reihe, aleatória.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás I. A befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 5 óra
--	--	---------------------------

<p>Elzetes tudás</p>	<p>A tanulók felismerik a tanult zenei korszakokhoz kapcsolódó zenei formákat és műfajokat. Képesek az énekes hangfajok, a népi és klasszikus hangszeres együttesek, a különböző hangszerek hangzásának megkülönböztetésére.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.</p>
<p style="text-align: center;">Ismeretek/fejlesztési követelmények Kapcsolódási pontok</p>	
<p>A figyelem képességének fejlesztése: A figyelem időtartamának növelése összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag segítségével. Zenei megfigyelésre koncentráló feladatok.</p> <p>A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése: Hangszínhallás további fejlesztése. Tanult dallamok felismerése különböző hangszerek megszólaltatásában.</p> <p>Intellektuális munka: Zenei elemzés a következő fogalmak használatával: homofon és polifon szerkesztésmód, imitáció, monotematika, konzonancia, disszonancia, szekvencia. Partitúrákövetés. A zenei formálás, arányok grafikus ábrázolása. Különböző karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése és jellemzése.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segít kiegészítő ismeretek: Zenetörténeti korszakok, zeneszerzői életrajzok. XX. század és napjaink zenéje: impresszionizmus a festészetben és a zenében; atonalitás, dodekafónia (Reihe-technika); folklórizmus; aleatória. A népzene feldolgozási módjai Bartók és Kodály művészetében. A kelet-európai népek népzeneje. Műzene és népzene eltérő hangszerhasználata, az eltérések megfigyelése. A populáris dalok zenei jellemzőinek megfigyelése a következő szempontok alapján: forma, szöveg, szövegábrázolás, dallami jellemzők, ritmikai elemek, hangszerelés, dallami díszítés, különleges eladói megoldások. Ösztönzés ismeretszerző tevékenységre: összefüggések keresése a zenei stíluskorszakok, a történelmi események és a zeneművek között, önálló vagy csoportos gyűjtőmunka keretében, az infokommunikációs technológia (IKT) alkalmazásával.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori egyházi és világi költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi és művészettörténeti összefüggései.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> Középkori, reneszánsz énekek, barokk művek, műrészletek, más népek dalai eredeti nyelven. Helyes kiejtés, szövegértés.</p> <p><i>Földrajz:</i> európai népek és más kontinensek népeinek zenéje.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti és zenetörténeti stíluskorszakok találkozása.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Homofónia, polifónia, imitáció, monotematika, konszonancia, diszszonancia, szekvencia. Zenei impresszionizmus, atonalitás, dodekafónia, Reihe, aleatória, folklórizmus, populáris zene.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás II. Zenehallgatás	Órakeret 8 óra
Elzárts tudás	A zene gondolati tartalmát közvetít kifejező eszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zenei részek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadása, elemzése motivációt nyújt hangverseny-látogatásra, a kompozíciók újbóli meghallgatására. A népzene tárházából és a megjelölt korok zenei válogatva, a tanulók érdeklődését felkeltve törekvés a zeneirodalom további részeinek megismerésére.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>ZENEHALLGATÁSI ANYAG Az osztály énekes és generatív tevékenységeihez, valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan:</p> <p><i>Népzene:</i> A tanult népdalok, balladák felvételei, népi hangszerek megismertetése felvételen, lehetőség szerint élő zenei bemutatásban is. Forrás: Kallós Archívum, Bartók Archívum, Pátria CD-ROM, Magyar Népzenei Antológia DVD-ROM, Magyar Népzene 1–2. (szerk. Rajeczy Benjamin), Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje – CD melléklet 1–10. stb. Nemzetiségeink hagyományai és néptáncjai. Európán kívüli kultúrák népzeneje (pl. Ausztrália, Peru, Japán, afrikai országok).</p> <p><i>Zeneirodalmi szemelvények a XX. század és napjaink zenéjéből:</i> Debussy, C.: Gyermekkuckó – részletek Ravel, M.: Bolero Bartók B.: Concerto – részletek Bartók B.: A kékszakállú herceg vára – részletek Kodály Z.: Székelyfonó – Görög Ilona balladája Kodály Z.: Psalmus Hungaricus Kodály Z.: Kállai kettős Schönberg, A.: Zongoraszt, Op. 25 – Prelúdium John Cage: 4'33" Penderecki, K.: Hiroshima emlékezete Sáry L.: Lokomotív szimfónia Emerson-Lake-Palmer: Egy kiállítás képei (Pictures at an</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori egyházi és világi költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi és művészettörténeti összefüggései.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> Középkori, reneszánsz énekek, barokk művek, műrészletek, más népek dalai eredeti nyelven. Helyes kiejtés, szövegértés.</p> <p><i>Földrajz:</i> európai népek és más kontinensek népeinek zenéje.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti és zenetörténeti stíluskorszakok találkozása.</p>

<p>Exhibition) Presser Gábor, Kocsák Tibor, a Szörényi-Bródy szerző páros és más magyar szerzők egy-egy zenés színpadi művének részlete, pl. István, a király A zenehallgatás történhet élő zenei bemutatással vagy felvételen (audio, videó).</p> <p>A felsorolás a minimális követelményeket határozza meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása alapján bővíthető. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>jazz, pop, rock, musical.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei</p>	<p>A tanulók képesek 7-9 népdalt, balladát, históriás éneket több versszakkal, valamint 4-5 mű zenei idézetet emlékezetben elmondani, g-f hangterjedelemben eladni.</p> <p>Képesek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelően készítenek követően hallás után megtanulni.</p> <p>Többszólamú éneklési készségük fejlődik. Képesek csoportosan egyszerre orgánumokat megszólaltatni.</p> <p>Kreatívan vesznek részt a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes löktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 5/8-os és 7/8-os és 8/8-os metrumot helyesen hangsúlyozzák.</p> <p>Felismerik és megszólaltatják a tanult zenei elemeket (metrum, dinamikai jelzések, ritmus, dallam).</p> <p>Fejlesztik zenei memóriájuk és belső hallásuk.</p> <p>Fejlesztik formaérzéküket, a formai építkezés jelenségeit felismerik és meg tudják fogalmazni.</p> <p>Fejlesztik formaérzéküket, a formai építkezés jelenségeit felismerik és meg tudják fogalmazni.</p> <p>Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit.</p> <p>A generatív tevékenységek eredményeként érzékelik, felismerik a zenei kifejezések, a formák, a műfajok, és a zenei eszközök közötti összefüggéseket.</p> <p>Megismerik és értelmezik a kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket.</p> <p>A zenei korszakokból kiválasztott zeneművek közül 10-13 alkotást/mű részletet ismernek és felismernek.</p> <p>A zenei műalkotások megismerése révén helyesen tájékozódnak korunk kulturális sokszínűségében.</p>
--	---

<p>A továbbhaladás feltételei</p>	<p>Éneklés Részvétel a csoportos éneklésben, előadásban, dalanyag bővítése 4-5 énekes szemelvényel.</p>
--	---

	<p>Tudja a hallott zeneműveket elhelyezni a megfelelő zenei történelmi korszakban.</p> <p>Könnyű dallamok, ritmusok olvasása-írása.</p> <p>Ismerni kell a hangszeres alapvető jellegzetességeit.</p> <p>A generatív tevékenységek eredményeként érzékelni, felismerni a zenei kifejezések, a formák, a műfajok, és a zenei eszközök közötti összefüggéseket.</p> <p>Megismerni és értelmezni a kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket.</p> <p>A zenei korszakokból kiválasztott zeneművek közül 4-5 alkotást/műrészletet felismerni</p>
--	--

9. Évfolyam 36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció I. <i>Éneklés</i>	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	A felső tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények elsajátítása során kialakult éneklési készségek, zenei ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az éneklési készség fejlesztése a tanult dalanyagon keresztül. Dalkincsbéli vítés, a motivált éneklés kialakítása helyes énektechnikával és hangképzéssel. Stílusos, kifejező éneklés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Éneklési készség fejlesztése: Beéneklési gyakorlatok az óra eleji ismétlés, az alkalmazó rögzítés anyagához kapcsolódóan. Éneklés szöveggel, az anyag nehézségét figyelembe véve, a „g-f” hangterjedelemben. Kifejező előadásmód, helyes frazeálás.</p> <p>Többszólamú éneklési készség fejlesztése: Egyszer két-, esetleg háromszólamú művek/műrészletek/kánonok megszólaltatása.</p> <p>A daltanítás módszerei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hallás utáni daltanítás. - Daltanulás kottaképpel előkészítve. <p>Zenei anyag:</p> <p>Bányászhimnusz <i>6-8 népdal, népzenei anyag:</i> Magyar népzene történeti rétegei Paksa Katalin felosztása szerint (Paksa Katalin: Magyar népzene-történet, Balassi Kiadó, 2008)</p> <p><i>6-8 mű, műrészlet a zene-történeti stíluskorszakok szemelvényeiből válogatva.</i></p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejező készség fejlesztése, dalok szövege, költői eszközök megfigyelése a zenei kifejezésben, magyar népdalok, népballadák, virágénekek, szimbolika.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> Más népek dalai eredeti szöveggel. Helyes kiejtés, szövegértés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti és zene-történeti stíluskorszakok találkozása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>A dal műfaji sokszínűsége:</i> népdal, műdal, egyházi és világi dal, reneszánsz kórusdal.</p> <p>A zene-történet további vokális és hangszeres műfajai.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció II. Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 5 óra

Elzetes tudás	Ritmikai és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlőd formaérzék, többszólamú alapkészségek. Fejlett zenei memória és belső hallás.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulóknak rejlő kombinatív, próbálkozó, felfedező kedv kiaknázása a korosztály elvárható zenei képességének és jellemző érdekfűzésének szintjén. Törekvés a zenei mondanivaló verbális kifejtésére vagy az átkódolásra más művészeti ág kifejezési eszközeibe.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Generativitás fejlesztése: Megadott zenei anyagokhoz variációk (ritmikai, tempóbeli, dinamikai, dallami, karakterbeli) fűzése. Vizuális és tárgyi alkotások jellemzése, fogalmak (pontok, vonalak, ívek, foltok, alakok, mozgás, méretek, arányok, szimmetria, aszimmetria, párhuzam, tükrözés, tükrözés, azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, visszatérés, elterjedés, háttér, világos-sötét, pasztell-élénk, erős-halvány színek, fény, árnyék stb.) párhuzamba állítása a zenével. Az alkotásokhoz dallam és ritmus társítása.</p> <p>Ritmikai készség fejlesztése: Énekléssel megismert ritmusfordulatokhoz kapcsolódó ritmusmotívumok hangoztatása ritmusnevekkel, testhangszerekkel és ritmushangszerekkel.</p> <p>Dallam: A zenei és a szöveg hangsúlyai (prozódia) a gyakorlatban. Zenei prozódia megfigyelése, reprodukciója magyar és idegen nyelvekben.</p> <p>Komponálás és rögtönzés: Egyszerű ritmus- dallam- és harmóniakíséret (osztinató, dudabasszus, orgonapont) alkotása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szöveg, hangsúlyok, prozódia.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> idegen nyelv szövegek és fordításainak összehasonlítása a prozódia szempontjából.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése a zenei formákon, arányokon keresztül.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. Vizuális és tárgyi alkotások jellemzése, fogalomalkotás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Prozódia. Osztinató, dudabasszus, orgonapont. Pont, vonal, ív, folt, alak, mozgás, méret, arány, szimmetria, aszimmetria, párhuzam, tükrözés, tükrözés, azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlés, visszatérés, elterjedés, háttér, világos-sötét, pasztell-élénk, erős-halvány szín, fény, árnyék.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció III. Felismerőkottaolvasás, zeneelméleti ismeretek	Órakeret 4 óra
Elzetes tudás	Az általános iskolában megszerzett zeneelméleti alapismeretek. Grafikus notáció és ötvonalas rendszer olvasása.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eddig tanult felismerő kottaolvasási és zenei ismeretek elmélyítése, rendszerezése. A további gyakorlás a befogadást és a felidézést kísérő kottakövetéssel, kottaolvasással történik.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Zeneelméleti ismeretek: A zenei írásbeliség kialakulásának főbb állomásai. Kulcsok (F- és C-kulcsok), neumák, négyvonalas rendszer, quadrát notáció, tabulatúra a megismerés szintjén.</p> <p>Partitúrakövetés: Vokális és hangszeres partitúrák megismerése: - szólamok elrendezésének ismerete; - eladói jelek és utasítások értelmezése.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum, tempó: A magyar néptáncok, reneszánsz és barokk táncok ritmikai sajátosságainak megfigyelése a tánc típusok tempóbeli, metrikai és ritmikai jellemzői szempontjából.</p>		<i>Vizuális kultúra:</i> Vizuális jelek és jelzések használata. Iniciálé.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kulcsok, neuma, négyvonalas rendszer, quadrát notáció, tabulatúra, partitúra, tánc típusok.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás I. A befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Korábbi évek során megszerzett kompetenciák, nyitott hozzáállás, zenei emlékek, tapasztalatok, koncertélmények. Fejlett formaérzék, hangszínhallás. Ismerik a hangszerek és énekhangok, a zenei együttesek hangszínét, alapvető jellegzetességeit.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zene különböző funkcióinak, valamint a médiában és a filmművészetben betöltött szerepének, megjelenésének értelmezése..	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Intellektuális munka: Partitúrakövetés. A zene stílusi és formai elemzése. Jellem- és karakterábrázolás. Önálló véleménynyilvánítás, értékítélet.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő szempontrendszer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A zene kapcsolatainak feltárása a társadalmi művészetekkel, irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézis teremtés igényével. - Az egyházzene kapcsolata a liturgiával, zenei élet a főúri 		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A zene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. Jellem- és karakterábrázolás. Önálló véleménynyilvánítás, értékítélet.</p> <p><i>Történelem, társadalmi</i></p>

<p>rezidenciákon és a nyilvános koncerttermekben, operaházakban.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A zene funkciói (m vészi zene - szórakoztató zene; liturgikus zene; önkifejezés, ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene). - Átköltés, átdolgozás, feldolgozás, stílusok keveredése, zenei humor. <p>Ismeretszerz tevékenység önálló vagy csoportos gy jt munka keretében, az infokommunikációs technológia (IKT) alkalmazásával, pl.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - összefüggések keresése a zenei stíluskorszakok, a történelmi események és a zenem vek között; 	<p><i>és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi összefüggései.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> eredeti nyelv zenei példák megértése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zeneirodalmi alkotások m vészettörténeti összefüggései.</p> <p><i>Informatika:</i> Információgy jtés az internet segítségével. Prezentáció készítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>M vészi zene – szórakoztató zene; liturgikus zene; ünnepi zene, tánc, alkalmazott zene. Átköltés, átdolgozás, feldolgozás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás II. Zenehallgatás	Órakeret 9 óra
<p>El zetes tudás</p>	<p>A zenem gondolati tartalmát közvetít kifejez eszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult zenem vek részleteinek felismerése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az ismeretek kronológiai rendszerezése. Tájékozottság a zenem vek m fájában és a különböző zenei nyelvhasználatokban. Zenehallgatás kottakép-követéssel, a témák azonosításával, az el adói jelek és utasítások megvalósulásának megfigyelésével.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>ZENEHALLGATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ISMERETEK, STÍLUSOK, M FAJOK, FORMÁK</p> <p><i>Népzene, magyar zenetörténet:</i> Népdal, hangszeres népzene, népies m dal, nemzetiségek zenéje, más népek népzeneje. A népdalok szimbolikája. A magyar táncművészet.</p> <p><i>M zene:</i> <i>Középkor és reneszánsz:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gregorián, orgánumok; - reneszánsz m fajok: mise, motetta, madrigál, más a cappella m fajok; - reneszánsz hangszeres tánczene; 		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A zene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. Jellem- és karakterábrázolás. Önálló véleménynyilvánítás, értékítélet.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi összefüggései.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - ismeretek: zsoltár, himnusz, homofónia – polifónia; lant- tabulatúra. <p><i>Barokk:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vokális zene: az opera, oratórium, kantáta, korál, passió; - hangszeres m fajok: szvit, concerto, concerto grosso, fúga; - ismeretek: concertálás, basso continuo, monódia, recitativo, ária, turba. <p><i>Bécsi klasszicizmus:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - klasszikus zenei formák: egy- két-, háromtagú formák, szonátaforma, triós forma, rondóforma, variációs forma; - m fajok: dal, opera, szonáta, vonósnegyes, szimfónia, versenym . <p>ZENEHALLGATÁSI ANYAG</p> <p>Az osztály énekes és generatív tevékenységeihez, valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan:</p> <p><i>Népzene, magyar zenetörténet:</i></p> <p>A tanult népzenei anyagok felvételr l, lehet ség szerint él zenei bemutatásban is. Forrás: Kallós Archívum, Bartók Archívum, Pátria CD-ROM, Magyar Népzenei Antológia DVD-ROM, Magyar Népzene 1–2. (szerk. Rajeczky Benjamin), Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje – CD melléklet 1–10. stb.</p> <p><i>Klasszikus zeneirodalmi szemelvények a középkor, reneszánsz, barokk korból, a XX. század és napjaink zenéjéb l:</i></p> <p>Gregorián énekek, korálok Palestrina, G. P. da: Missa Papae Marcelli – Kyrie Monteverdi, C.: Poppea megkoronázása – részletek Bach, J. S.: János-passió – részletek Bach, J. S.: c-moll passacaglia és fúga, BWV 582 Beethoven, L. van: IX. (d-moll) szimfónia – zárótétel Haydn, J.: „Kaiser” (Császár) – quartett – II. tétel Mozart, W. A.: Figaro házassága – részletek</p> <p>A zenehallgatás történhet él zenei bemutatással vagy felvételr l (audio, videó).</p> <p>A felsorolás a minimális követelményeket határozza meg. A zenem vek megadott listája a tanár egyéni választása alapján b víthet . A megadott m vek egy része olyan terjedelm , hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelel részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.</p>	<p><i>Idegen nyelv:</i> eredeti nyelv zenei példák megértése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zeneirodalmi alkotások m vésztörténeti összefüggései.</p> <p><i>Informatika:</i> Információgy jtés az internet segítségével. Prezentáció készítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A fent említett m fajok, formák, ismeretek a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva.</p>

<p>A továbbhaladás</p>	<p><i>Éneklés</i> 6 újabb népdal, m dal, m zenei részlet, könnyebb kórusm -részlet</p>
-------------------------------	--

<p>feltételei</p>	<p>énekes reprodukálása emlékeztet l (mutatók más feladatot oldanak meg)</p> <p><i>Zenehallgatás</i> A XIX. és a XX. század zenei stílusainak felismerése a zeneművek hallgatása során a zene és a társzenei művek kapcsolataira utaló példák felsorolása</p> <p><i>Improvizáció</i> Aszimmetrikus ütem ritmusok rögtönzése megadott ritmus- és dallamkészlettel.</p> <p><i>Zenei olvasás-írás</i> Egyszer aszimmetrikus ütem ritmusok és dallampéldák megszólaltatása.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei</p>	<p>A tanulók képesek 6-8 népzenei, valamint 6-8 magyar zenei idézetet részben kottából, részben emlékeztet l csoportosan előadni.</p> <p>Képesek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően hallás után megtanulni.</p> <p>Képesek egyszer két- és háromszólamú kórusműveket vagy azok részleteit, kánonokat megszólaltatni.</p> <p>Fejlesztik formaérzéküket, a formai építkezés jelenségeit felismerik és meg tudják fogalmazni.</p> <p>Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit.</p> <p>A generatív tevékenységek eredményeként érzékelik, felismerik a zenei kifejezések, a formák, a műfajok, és a zenei eszközök közötti összefüggéseket.</p> <p>Megismerik és értelmezik a kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket.</p> <p>A zenei korszakokból kiválasztott zeneművek közül 10-13 alkotást/műrészletet ismernek és felismernek.</p> <p>A zenei műalkotások megismerése révén helyesen tájékozódnak korunk kulturális sokszínűségében.</p>

10. Évfolyam

36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció I. Éneklés	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	A felső tagozatban és 9. osztályban megismert népzenei és más zenei szemelvények elsajátítása során kialakult éneklési készségek, zenei ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az éneklési készség fejlesztése a tanult dalanyagon keresztül. Dalkincs bővítés, a motivált éneklés kialakítása helyes énektechnikával és hangképzéssel. Stílusos, kifejező éneklés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Éneklési készség fejlesztése: Beéneklési gyakorlatok az óra eleji ismétlés, az alkalmazó rögzítés anyagához kapcsolódóan. Éneklés szöveggel, az anyag nehézségét is függően szolmizálva is, g-f hangterjedelemben. Kifejező előadásmód, helyes frazeálás.</p> <p>Többszólamú éneklési készség fejlesztése: Egyszer két-, esetleg háromszólamú művek/műrészletek/kánonok megszólaltatása.</p> <p>A daltanítás módszerei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hallás utáni daltanítás. - Daltanulás kottaképpel készítve. <p>Zenei anyag: <i>6-8 népdal, népzenei anyag:</i> Jeles napok, ünnepi szokásdalok (Magyar Népzene Tára II.) Táncházak dalai Más népek dalai</p> <p><i>6-8 mű, műrészlet a zenei történelmi stíluskorszakok szemelvényeiből válogatva.</i></p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejező készség fejlesztése, dalok szövege, költészet eszközei megfigyelése a zenei kifejezésben, magyar népdalok, népballadák, virágénekek, szimbolika.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> Más népek dalai eredeti szöveggel. Helyes kiejtés, szövegértés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténelmi és zenei történelmi stíluskorszakok találkozása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>A dal műfaji sokszínűsége: népdal, műdal, egyházi és világi dal, romantikus dal, dal a szórakoztató zenében. A zenei történet további vokális és hangszeres műfajai.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció II. Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 5 óra

Elzetes tudás	Ritmikai és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlőd formaérzék, többszólamú alapkészségek. Fejlett zenei memória és belső hallás.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulóknak rejlő kombinatív, próbálkozó, felfedező kedv kiaknázása a korosztály elvárható zenei képességének és jellemző érdeklődésének szintjén. Törekvés a zenei mondanivaló verbális kifejtésére vagy az átkódolásra más művészeti ág kifejezési eszközeibe.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Generativitás fejlesztése: Megadott zenei anyagokhoz variációk (ritmikai, tempóbeli, dinamikai, dallami, karakterbeli) fejlesztése. Vizuális és tárgyi alkotások jellemzése, fogalmak (pontok, vonalak, ívek, foltok, alakok, mozgás, méretek, arányok, szimmetria, aszimmetria, párhuzam, tükrözés, tükröződés, azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlődés, visszatérés, előtér, háttér, világos-sötét, pasztell-élénk, erős-halvány színek, fény, árnyék stb.) párhuzamba állítása a zenével. Az alkotásokhoz dallam és ritmus társítása.</p> <p>Ritmikai készség fejlesztése: Énekléssel megismert ritmusfordulatokhoz kapcsolódó ritmusmotívumok hangoztatása ritmusnevekkel, testhangszerekkel és ritmushangszerekkel. Összetett és aszimmetrikus metrumokhoz kapcsolódó improvizációs gyakorlatok testhangszerekkel és ütőhangszerekkel.</p> <p>Dallam: A zenei és a szöveg hangsúlyai (prozódia) a gyakorlatban. Zenei prozódia megfigyelése, reprodukciója magyar és idegen nyelvekben. Eredeti nyelvű szöveg és fordításainak összehasonlítása.</p> <p>Komponálás és rögtönzés: Egyszerű ritmus- dallam- és harmóniakíséret (osztinató, dudabasszus, orgonapont, T-D ingamozgás, T-S-D harmóniak, kürtmenet) alkotása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szöveg, hangsúlyok, prozódia.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> idegen nyelvű szövegek és fordításainak összehasonlítása a prozódia szempontjából.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése a zenei formákon, arányokon keresztül.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. Vizuális és tárgyi alkotások jellemzése, fogalomalkotás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Metrumfajta (egyszerű, összetett, aszimmetrikus). Prozódia. Osztinató, dudabasszus, orgonapont, T-D ingamozgás, T-S-D harmóniak, kürtmenet. Pont, vonal, ív, folt, alak, mozgás, méret, arány, szimmetria, aszimmetria, párhuzam, tükrözés, tükröződés, azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlődés, visszatérés, előtér, háttér, világos-sötét, pasztell-élénk, erős-halvány szín, fény, árnyék.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció III. Felismeretkötaolvasás, zeneelméleti ismeretek	Órakeret 4 óra
--	---	---------------------------

Elzetes tudás	Az általános iskolában megszerzett zeneelméleti alapismeretek. Grafikus notáció és ötvonalas rendszer olvasása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eddig tanult felismeréskottaolvasási és zenei ismeretek elmélyítése, rendszerezése. A további gyakorlás a befogadást és a felidézést kísérikottaövetéssel, kottaolvasással történik.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Zeneelméleti ismeretek: A zenei írásbeliség: tabulatúra, számozott basszus, aleatorikus zene, betűs akkordjelölés a megismerés szintjén.</p> <p>Partitúrakövetés: Vokális és hangszeres partitúrák megismerése: - szólamok elrendezésének ismerete; - jeladói jelek és utasítások értelmezése.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum, tempó: A magyar néptáncok, modern táncok ritmikai sajátosságainak megfigyelése a tánc típusok tempóbeli, metrikai és ritmikai jellemzői szempontjából.</p>		<i>Vizuális kultúra:</i> Vizuális jelek és jelzések használata. Iniciálé.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Kulcsok, tabulatúra, számozott basszus, aleatorikus zene, betűs akkordjelölés, partitúra, tánc típusok.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás I. A befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 6 óra
Elzetes tudás	Korábbi évek során megszerzett kompetenciák, nyitott hozzáállás, zenei emlékek, tapasztalatok, koncertélmények. Fejlett formaérzék, hangszínhallás. Ismerik a hangszerek és énekhangok, a zenei együttesek hangszínét, alapvető jellegzetességeit.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zene különféle funkcióinak, valamint a médiában és a filmművészetben betöltött szerepének, megjelenésének értelmezése. Zenei dokumentumok gyűjtése, a rendszerezés és feldolgozás készségének fejlesztése, valamint önálló beszámoló készítése a legmodernebb IKT-eszközökkel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Intellektuális munka: Partitúrakövetés. A zene stílári és formai elemzése. Jellem- és karakterábrázolás. Önálló véleménynyilvánítás, értékítélet.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő szempontrendszer: - A zene kapcsolatainak feltárása a társ művészetekkel,</p>		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A zene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. Jellem- és karakterábrázolás. Önálló véleménynyilvánítás,

<p>irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézis teremtés igényével.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A zene funkciói (m vészi zene - szórakoztató zene; liturgikus zene; önkifejezés, ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene). - Népzene és m zene kapcsolatai, a jazz és a populáris zene m fajainak kapcsolódási pontjai. - Átköltés, átdolgozás, feldolgozás, stílusok keveredése, zenei humor. <p>Ismeretszerz tevékenység önálló vagy csoportos gy jt munka keretében, az infokommunikációs technológia (IKT) alkalmazásával, pl.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - összefüggések keresése a zenei stíluskorszakok, a történelmi események és a zenem vek között; - egy zenem /m részlet feldolgozása, elemzése megadott témából választva (pl. élet, halál, születés, gyász, haza, becsület, küzdelem, szerelem, h ség, gúny, irónia, humor, h siesség, szabadság, béke, vallás). 	<p>értékítélet.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi összefüggései.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> eredeti nyelv zenei példák megértése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zeneirodalmi alkotások m vészettörténeti összefüggései.</p> <p><i>Informatika:</i> Információgy jtés az internet segítségével. Prezentáció készítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>M vészi zene – szórakoztató zene; liturgikus zene; ünnepi zene, tánc, alkalmazott zene. Népzene és m zene, jazz és populáris zene. Átköltés, átdolgozás, feldolgozás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás II. Zenehallgatás	Órakeret 8 óra
El zetes tudás	A zenem gondolati tartalmát közvetít kifejez eszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult zenem vek részleteinek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ismeretek kronológiai rendszerezése. Tájékozottság a zenem vek m fajában és a különböz zenei nyelvhasználatokban. Zenehallgatás kottakép-követéssel, a témák azonosításával, az el adói jelek és utasítások megvalósulásának megfigyelésével.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>ZENEHALLGATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ISMERETEK, STÍLUSOK, M FAJOK, FORMÁK</p> <p><i>Népzene, magyar zenetörténet:</i> Népdal, hangszeres népzene, népies m dal, nemzetiségek zenéje, más népek népzeneje. A népdalok szimbolikája. A magyar táncművészet. Történelmi dallamok. XVII–XVIII. századi magyar m zene (Kájoni-kódex, L cseikézirat, Vietoris-kódex anyagából; Esterházy Pál).</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A zene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. Jellem- és karakterábrázolás. Önálló véleménynyilvánítás, értékítélet.</p> <p><i>Történelem, társadalmi</i></p>

<p>Bihari János, Lavotta János és Csermák Antal verbunkos zenéje. Erkel Ferenc (nemzeti opera), Liszt Ferenc (szimfonikus költemény, zongoramuzsika). XX. századi magyar m zene: Bartók Béla, Kodály Zoltán, Dohnányi Ern , Lajtha László. Kortárs magyar kórusmuzsika (Kocsár Miklós, Orbán György, Karai József, Tóth Péter stb.).</p> <p>M zene: <i>Romantika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - m fajok: dal, dalciklus, opera és zenedráma, karakterdarabok, táncok, szimfonikus költemény, versenym ; - fogalmak: programzene, virtuozitás, monumentalitás, kromatika. <p><i>A századforduló és a XX. század zenéje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zenei irányzatok: impresszionizmus, expresszionizmus, neoklasszicizmus, folklórizmus, avantgárd, experimentális zene, elektronikus zene). <p><i>Korunk zenéje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - a második világháborútól napjainkig. <p>A klasszikus zenén túl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a jazz m fajai a kezdetekt l napjainkig; - a beat és a klasszikus rock; - a világzene; - a zenés színház – rockopera, musical, operett; - a filmzene és alkalmazott zene; - a populáris zene irányzatai. <p>ZENEHALLGATÁSI ANYAG Az osztály énekes és generatív tevékenységeihez, valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan:</p> <p><i>Népzene, magyar zenetörténet:</i> A tanult népzenei anyagok felvételr l, lehet ség szerint él zenei bemutatásban is. Forrás: Kallós Archívum, Bartók Archívum, Pátria CD-ROM, Magyar Népzenei Antológia DVD-ROM, Magyar Népzene 1–2. (szerk. Rajeczky Benjamin), Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje – CD melléklet 1–10. stb. Történeti dallamok. M vek a Kájoni-kódex, L csei-kézirat, Vietoris- kódex anyagából Esterházy P.: Harmonia Caelestis – részletek Erkel F.: Bánk bán – 3. felvonás Liszt F.: Les Preludes Bartók B.: Cantata profana Dohnányi E.: Pastorale Kodály Z.: Marosszéki táncok</p>	<p><i>és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi összefüggései.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> eredeti nyelv zenei példák megértése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zeneirodalmi alkotások m vészettörténeti összefüggései.</p> <p><i>Informatika:</i> Informatika és az internet segítségével. Prezentáció készítése.</p>
--	--

<p>Lajtha L.: Quatre Hommages, Op. 42 (fafúvós kvartettre)</p> <p><i>Klasszikus zeneirodalmi XIX., XX. század és napjaink zenéjéb 1:</i> Chopin, F.: Mazurkák, polonézok (nemzeti táncok) – szabad választás Dvořák, A.: IX. szimfónia („Az Új Világból”) – részletek Schubert, F.: Erlkönig (A rémkirály); Grätchen am Spinnrade (Margit a rokkánál) Verdi, G.: Aida – részletek Wagner, R.: A nürnbergi mesterdalnokok – nyitány Debussy, C.: Holdfény, Az elsüllyedt katedrális Ravel, M.: Bolero Orff, C.: Carmina Burana Schönberg, A.: Pierrot Lunaire, Op. 21 Arvo Pärt: Magnificat Steve Reich: Zene 18 zenészre (Music for 18 Musicians)</p> <p><i>Populáris zenei szemelvények:</i> A tanárok munkáját ezen a területen segíti Gonda János: <i>A populáris zene antológiája</i> c. munkája és további írásai.</p> <p>A zenehallgatás történhet élő zenei bemutatással vagy felvétellel (audio, videó). A felsorolás a minimális követelményeket határozza meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása alapján bővíthető. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A fent említett műfajok, formák, ismeretek a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódva.

A továbbhaladás feltételei:	<p><i>Éneklés</i> 6 új dallam - népdal, a tanult zenetörténeti korok műdalai, oratórium- és operarészletek - éneklése emlékeztetőben. Közreműködés az osztály vagy csoport énekes előadásában.</p> <p><i>Zenehallgatás</i> A középkori, a reneszánsz, barokk és klasszikus zenetörténeti korok stílusjegyeinek ismertetése, továbbá felismerése többször hallott zeneművekben, zenemű részletekben Egyes zeneirodalmi alkotások megnevezése témáik, hallott részleteik alapján</p> <p><i>Improvizáció</i> Ritmus improvizálása megadott ritmusképletekkel megadott terjedelemben Könnyebb osztatlan-ritmus rögtönzése adott dallamokhoz</p> <p><i>Zenei olvasás-írás</i> Ismert dallamok utószólmizálása Ismert dallamok írása violinkulcsban a tanult hangnemekben</p>
--	---

	<p>Elemzési feladat (hangnem, forma, szerkesztésmód stb.) önálló megoldása tanult zenemű kottaképe alapján. Énekes- és zenekari partitúrák értelmezése Dúr és moll karakter felismerése</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei</p>	<p>A tanulók képesek 6-8 népzenei, valamint 6-8 m. zenei idézetet részben kottából, részben emlékezetből csoportosan előadni. Képesek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően hallás után megtanulni. Képesek egyszer két- és háromszólamú kórusműveket vagy azok részleteit, kánonokat megszólaltatni. Fejlesztik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit felismerik és meg tudják fogalmazni. Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit. A generatív tevékenységek eredményeként érzékelik, felismerik a zenei kifejezések, a formák, a műfajok, és a zenei eszközök közötti összefüggéseket. Megismerik és értelmezik a kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket. A zenei korszakokból kiválasztott művek közül 10-13 alkotást/műrészletet ismernek és felismernek. A zenei műalkotások megismerése révén helyesen tájékozódnak korunk kulturális sokszínűségében.</p>

Tárgyi feltételek:

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Ötvonalas tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal, projektorral
- Hangtár
- Kottatár